

## אגרא דפרקא לבעל הבני יששכר אות שא

**בגמ'** זבחים [ה]. רמי ריש לקיש על **והנה** יש לרמוז במשנה [זבחים פ"א מ"א] מעוהי בי מדרשא, ומקשי, אם כל הזבחים שנזבחו שלא כשרים הם ירצו, ואם אין מרצים למה לשמן כשרים (רצ"ל בעת פרידת הנפש באים וכו')<sup>1</sup>, אלא אמר ריש לקיש מן הגוף, והנה הגוף קיים מצות רבות, אפתח אנה פתחא לנפשאי, מוצא ואעפ"כ נזבחו שלא לשמן, כי זבחת שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת הנפש לא בשביל הגוף הזה, כי מדורת לי"י אלקיך נדבה [דברים כג כד], האי הנפש תהיה בגוף האחרון המצליח, נדבה נדר הוא<sup>2</sup>, אלא אם כמה ואעפ"כ גם הזבחים הללו כשרים) שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו יהא נדבה. הנה יש להתבונן דודאי לא דבר ריק הוא מאי דהקשה ריש לקיש הקושיא הזאת כד רמי על מעוהי (ופירש"י ששכב על בטנו והביט לארץ<sup>3</sup>) ומאי נפקא לן מיניה, וגם מאי זה שאמר אפתח אנה פתחא לנפשאי.

**וזה** שהקשה ר' שמעון בן לקיש, אם כשרים הם המצות הראשונות ירצו, ולא יצטרך שוב לחזור ולקיימם בגלגול האחרון, ואם אין מרצין למה באים, וכי ס"ד שלשוא נתייגעו במצות י"י. והנה הקושיא הזאת הקשה רשב"ל כשהיה מונח על מעוהי והביט לארץ, כי קושייתו היה כשישוב העפר אל הארץ כשהיה, והרוח ישוב לשבת בארץ בגוף אחר כנ"ל. אלא אמר ריש לקיש אפתח אנה פתחא לנפשאי, בדין הזה אפתח פתח לנפשי, להאיר לנפשי להיות נפש מאירה גם לגופות שלא השלימו חוקם, כי אעפ"כ קיימו מצוות ומעשים טובים, הגם שמן הצורך לחזור ולקיימם בגלגול האחרון כי הראשונים לא עלו לבעלים לשם חובה, עם כל זה ירצו לנדבה. וזהו שאמר אם כמה שנדרת (קודם ביאתך לעולם לקיים כל המצות כן) עשית, יהא נדר, ובאם לאו שחסרת מן המצות, לנדבה ירצו, להאיר הגופות הראשונים. והבן.

## קרו אורה

**דף ה.** גמרא רמי ר"ל על מעוהי כו' ומקשי אם כשרים הם כו' יש לומר. כי רמז בזה ענין מוסרי ע"פ משא"ל (מנחות צו, א) פתח הכתוב במזבח וסיים בשולחן כו' עכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו. וזה כשאמר עליו דברי תורה היינו שאכילתו לשמה היא או כוונה הפשוטה כאמור לחזק כחו לעבודת ה' ומי שחונן בדעת יש כוונה לטוב דוגמת הקרבן ממש כידוע למשכיל ואכילה כזו היא לרצון כמו שנאמר (תהלים מ, ט) לעשות רצונך חפצתי כשאני אוכל. אך בשביל לעשות רצונך ותורתך בתוך מעי אכילה כזו עצמה תורה ועבודה היא אבל הקושיא יגדל על רוב אכילות אשר הם שלא לשמה מה תהא עליו אם אין מרצין למה באים ואולי ח"ו יקיים בזה וזריתי כו' (מלאכי ב, ג) ויפסלו לגמרי עד שאמר אפתח פתחא לנפשאי מוצא שפתיך תשמור כי קצת תקנה יש מפסול גמור אם ישמור מוצא שפתיך לברך ברכה שלפניה ולאחריה כוונה שלימה אז אם אין בהם ריצוי מ"מ מפסול גמור יצאו אם אין בהם מחשבת פיגול למלאות נפשו בתאוה הכעורה כטבע הבהמה. וע"ז רמז ר"ל על מעוהי וע"י בגיטין פ' השולח דף מ"ז בהא דר"ל שם:

## זבחים ה

**עניין: רמי ריש לקיש על מעוהי**

## תורה לשמה

## לבעל הבן איש חי

## סימן שסז

שאלה

**אחד** שהוא יושב ולומד גמרא או בספר אחד מספרי הקודש, וטרח בישיבתו ורוצה לשכב על צידו או על גבו או על בטנו<sup>1</sup> וללמוד, אי שרי, או דילמא אין דרך ארץ ללמוד כך. יורנו המורה לצדקה ושכרו כפול מן השמים.

תשובה

**איתא** בגמרא דזבחים דף ה' ע"א<sup>2</sup>, רמי ריש לקיש על מעוהי בי מדרשא ומקשה אם כשרים הם וכו', עיין שם. ופירש רש"י ז"ל שוכב על בטנו פניו כלפי קרקע, עיין שם. ולכן גם זה שטרח בישיבה ועושה כן לנוח אין הכי נמי דשרי, אך לא יתמיד הרבה בזה אלא מעט עד שינוח. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי.

## רבי צדוק הכהן

## תקנת השבין ס"י י

אלא דמכל מקום שלא לשמן כשרין כקרבנות. וזהו דרמי אמוהי שזה מורה על קדושת אכילותיו, דמעי כריסו הוא קדשי שמים, ואפילו שלא לשמה כשרין, והקשה אם כשרין והם לרצון לפניו יתברך ירצו גם כן ואם כו'.

**[מה]** וזהו שאמר שם אח"כ על זה אמר ריש לקיש אפתח אנה פתחא לנפשאי<sup>3</sup>, ומלבד דאין מובן צורך אריכות לשון זה הוא מגומגם גם כן טעם בלשון זה. ולמה שכתבתי דעיקר קושיא דרמי אמוהי היינו לצורך נפשיה, דהוא רצה שיהיה לרצון גם כן, ועל זה אמר שפיר לשון אפתח כו' שזה פתח לנפשו הצמאה ותאבה לדבר זה. ועל דרך שאיתא במגילה [י: יא.] פתח לה פתחא להאי פרשתא, דהכונה שאותו מאמר הוא פתח פתוח לשורש כל ענין פרשת המגילה. וכך ביור דבר זה הוא פתח פתוח לשורש קדושת נפשו, בהיות גם השלא לשמה קדוש לאלוקיו ומרוצה גם כן. והא דלא עלה לחובה היינו רק לצאת ידי נדרו אבל נדבה הוי, והוא כקרבן נדבה שהוא גם כן לרצון לפני ה'.